

TÁLTOSPRÓBA – 2018–2019

2. próba: Mesélj nekem furfangos emberekről!

Mátyás király aranszörű báránya – Mesélő testvérek – A néma királylány

1. KEZDŐDIK A MESE

„De ide figyelj, nekem úgy mondd a mesét, hogy ne legyen benne a „hol volt, hol nem volt”, mer akkor enyém a számár” – kérte a kereskedő a mesélő testvéreket. A magyar népmesékben sokféle mesekezdő mondatral találkozhattok. Derítsétek ki Benedek Elek három történetének első mondatát! A mesék címét megkapjátok, ha a nyilaknak megfelelő irányban összeolvassátok a betűket!

a)

→	B	A
N	K	B
A	Ó	S
J	*	Z
*	M	E

b)

*	B	A
É	B	K
S	A	A
*	Z	J
A	*	↑

c)

V	I	R
Y	Ó	Á
G	K	G
N	L	*
Ö	A	P
Y	G	←

2. KI MONDTA KINEK?

Folytassuk a játékot mesebeli idézetekkel! Találjátok ki, melyik mesében ki kinek mondta az idézett mondatokat!

a)	A csoda itt rejtőzik a kert alatt.
b)	Az én édes jó anyámnak vót egy kis jércéje.
c)	Hallod-e, te gyerek, eladod a szamarat?
d)	Hát hozd be azt a bárányt.
e)	Hazudsz, mert akkor a többit is megette volna!
f)	A lány megszólal, ha lát egy olyan csodát, amit élő ember még sose látott.
g)	Mehetsz haza, a kocsi marad!
h)	Mert az asszonyt szóra bírni csoda, de száját befogni soha.
i)	Odaadom én tenéked az aranszörű bárányt, ha megcsókolhatlak!
j)	Olyan nincs, aki ne hazudna.
k)	Terád, édes nagyobb fiam, rád hagyom a szamaram.
l)	Teremtő Istenem! Még ilyet!

3. TRÉFÁS MONDATOK

Meseország udvari bolondja mindig fergeteges jókedvet varázsol mókáival. Legutóbb olyan mondatokat szerkesztett, amelyek elejét és végét más-más mesékben olvashattátok. Állítsatok össze a tréfás sorokból öt valódi mondatot! Megfejtésként azt kell lejegyeznetek, melyik történetben szerepelt a furcsa idézetek eleje, illetve vége.

a)	Ásott a király, sírtak mellette a fiai, mint a záporosó.
b)	Kihirdette a király országnak, világnak, hogy sosem hazudott, de nem is fog.
c)	Az új asszony megízlelte az első tojást.
d)	Elmúlt egy év, elmúlt kettő, ismét talált egy lukat.
e)	Úgy köszöntötték egymást, lelógatott fejfel.

4. FÉLMONDATOS JÁTÉK

A táblázat szavaiból a mesék néhány mondatkezdetét állíthatjátok össze a kódok alapján. Olvassátok el ezeket, majd keressétek meg, melyik befejezés illik az idézetekhez!

	A	B	C	D	E
1	A	AZ	BEKÖTÖTTE	BÚSULT	CSODAHOZÓ
2	EGY	ÉS	FIÚ	HARCI	KALAPJÁT
3	KEDV	KIVETTE	LÁDÁCSKA	LEGKISEBB	LELOHADT
4	LETT	NAGY	ÓLBA	OLYAN	PAPÉRT
5	REGGEL	RÖGTÖN	SZALAJTOTTAK	SZAMARAT	SZERZETT
6	SZÍNARANYAT	TÓTÁGAS	VAGYONT	VITT	UGYE

A mondatok eleje:

1.	B3+A1+E2,+B2
2.	E3+A1+B4+E1+D2+A3
3.	D4+C6+E5+A1+D3+C2
4.	B5+E4+C5
5.	A1+D5+C1+B1+C4
6.	D6+A2+C3+A6+B2
7.	A5+A4,+B2+D1

A mondatok vége:

A	a csobán, hogy mit mondjon ő most Mátyás királynak, hogy az aranyszőrű bárány elveszett
B	egy üveg jó mézes bort, hogy a csobánt rávegye a csalásra
C	elkullogott minden jelentkező
D	a gyereket meg bevezette a legszebb szobájába
E	hercegek, grófok, nagy süvegű tótok, de egyik se tudott kettőt se szólani a kisasszonyhoz

F	hozattak muzsikusbándát, főzőasszonyokat
G	mert mindjárt-mindjárt megverte mind a kettőt
H	a mesével, hogy jutott abból bőven a másik kettőnek is
I	szegény Ferkót meg kicsapta a cselédek közé, mindig ott lakott
J	tovább indult Mátyás király palotájába

5. KÉRDEZGETŐ

A kérdezető játékhoz a *Mátyás király aranyszörű báránya* c. mese ismeretére lesz szükségetek. Szerkesszetek egy-egy kérdést az olvasottak alapján a megadott válaszokhoz!

a)	Fél országát ajánlotta.	d)	Aranyat és bort.
b)	Egy csókot.	e)	Egy szép, fekete bárány.
c)	Megette a farkas.		

6. SZÓVÁLOGATÁS

Ebben a fejtörőben tizenkét olyan kifejezést találtak, amelyekkel találkozhatok a Táltospróba meséiben. A kulcs segítségével találjátok ki a szavakat, majd csoportosítsátok azokat a történetek szerint!

1.	AGSYNÁTAG	9.	KRPÓLEE
2.	COÁNBS	10.	KRZLÓSUU
3.	FRASKA	11.	RTSIZTSLEÉ
4.	FGDSÁAO	12.	TNAYA
5.	FRŐAKAPSDÜ	13.	TVSŐCÁ
6.	GETAYRY	14.	TJSÁO
7.	HSATÓJHA	15.	VSAÁTPLA
8.	JHSZÁU	16.	ZPRSŐEOÁ

Kulcs:

TÁLTOSPRÓBA = TLOPÓABRSTÁ

7. BÖLCS MONDÁSOK

A néma királylányról szóló történetben igen fontos szerepe van a beszédnek, a szavaknak. A magyar nyelvben több olyan szólást, közmondást ismerünk, amelyekben szintén „főszereplő” a **SZÓ**. Ezek közül válogattunk néhányat. Találjátok ki, melyik kifejezés hiányzik a mondatokból! Segítségül eláruljuk a bölcs mondások jelentését.

1. .... egyik szavával a másikat. (*Saját maga megcáfolja előző kijelentését.*)

1.	letagadja	2.	megismétli	x	agyonüti
----	-----------	----	------------	---	----------

2. Egy szót se szólt, azt is .... mondta. (*Némán hallgatott.*)

1.	lassan	2.	álmában	x	dadogva
----	--------	----	---------	---	---------

3. .... a szót. (Pletykázik.)

1. keresi	2. hajtja	x	leírja
-----------	-----------	---	--------

4. Nem ..... meg benne a szó. (Nem tud titkot tartani.)

1. romlik	2. javul	x	áll
-----------	----------	---	-----

5. Rágd meg a szót, mielőtt .....! (Fontold meg azt, amit mondani akarsz.)

1. kimondod	2. lenyeled	x	elhallgatod
-------------	-------------	---	-------------

6. .... el benned a szó! (Tartsd titokban, amit mondtam!)

1. akadjon	2. kopjon	x	száradjon
------------	-----------	---	-----------

7. Szép szó ..... nyit. (Szelíd, kedves beszéddel, érvekkel sok minden elérhető.)

1. ablakot	2. szíveket	x	vasajtót
------------	-------------	---	----------

8. NYELVI PRÓBA

Egy nyelvi próbát is készítettünk a táltoscsapatoknak. Fejtsétek meg a titkosírást, s megtudjátok, mi a teendő.

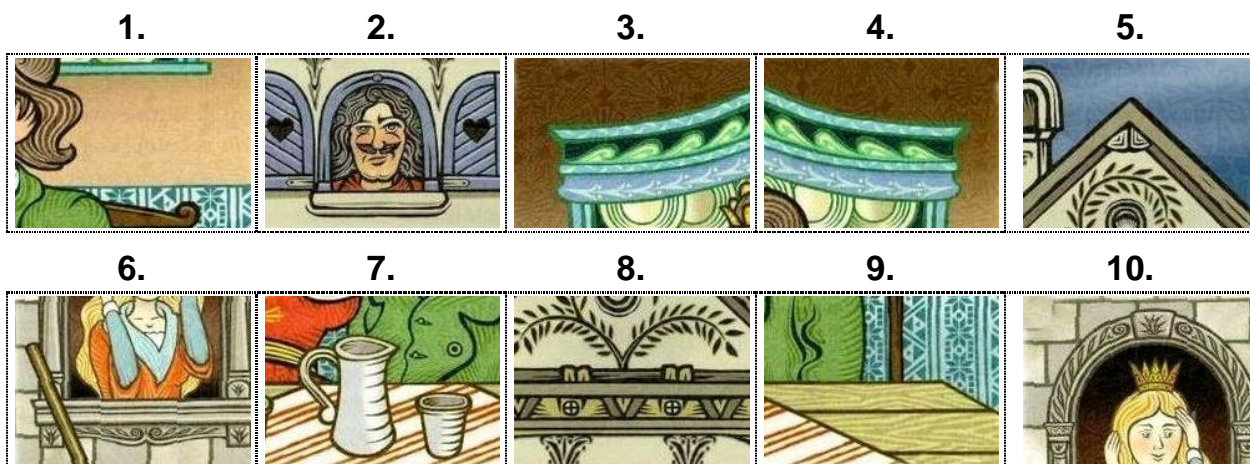
GYKEŰJKETSKEETKEEKKEOLKEYAKENSKEZAKEVAKEKAKET
 AKENÉKEMAKEKIKERÁKELYKELÁKENYKETÖKERTKEÉNKEET
 KEÉBKEŐLKEAMKEELKEYEKEKBKEENKECSKEAKKEAZKEON
 KEOSKEMAKEGÁKENHKEANKEGZKEÓKKESZKEERKEEPKEEL
 KENEKEKKE!

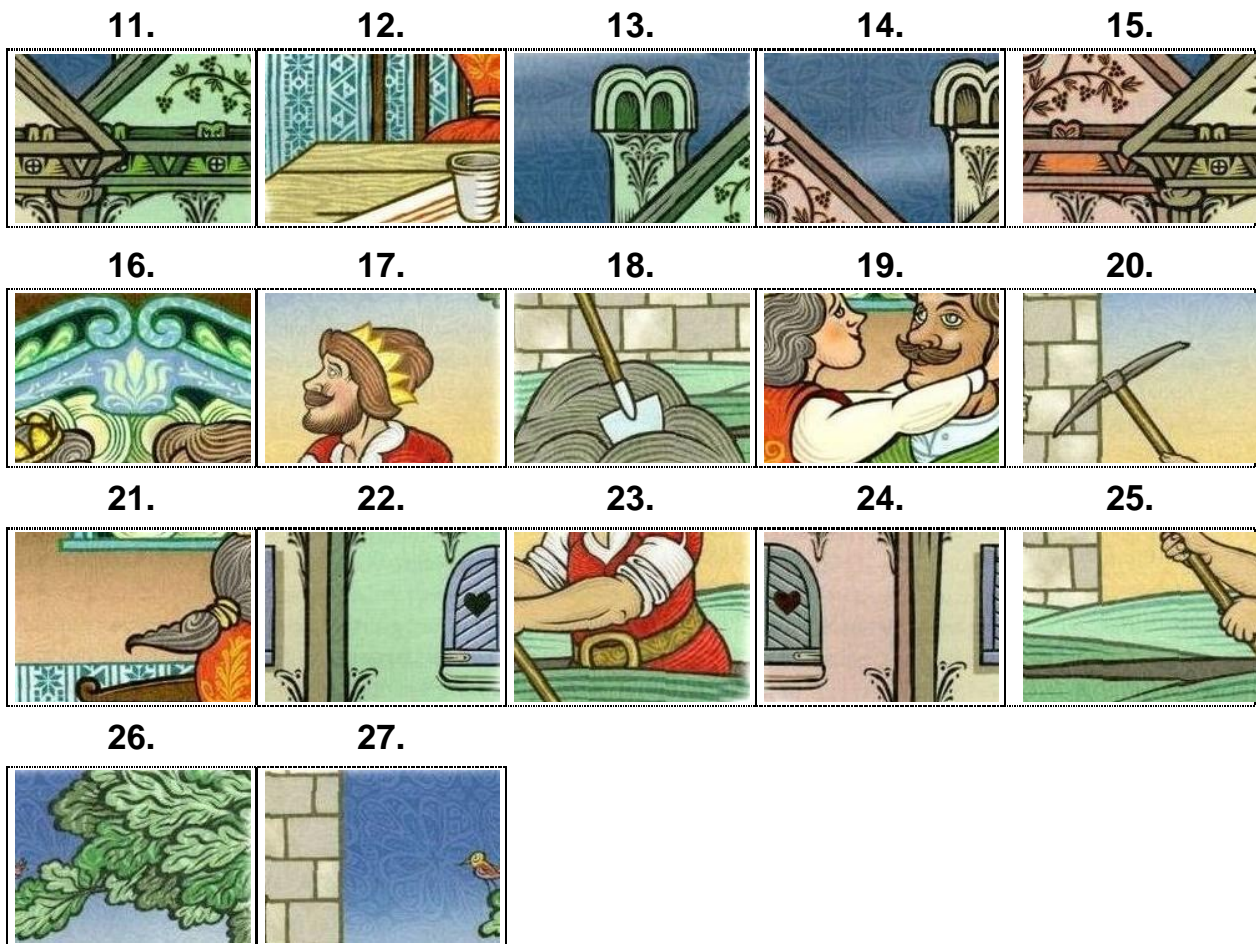
Kulcs:

TÁLTOSPRÓBA = TÁKELTKEOSKEPRKEÓBKEAKE

9. MESÉLŐ KÉPEK

A Furfangos emberekről c. könyv illusztrációit Kiss István készítette. Figyeljétek meg a képeket, majd állítsátok össze azokból a három mese egy-egy rajzát!

10. KÉPES MESE

Válasszatok egy jelenetet a nektek legjobban tetsző meséből! Készítsetek ahhoz egy illusztrációt! Munkátok hátoldalán tüntessétek fel a kép címét is! (Az A/4-es méretű alkotásokat melléleteként várjuk tőletek!)

A feladat megoldását **2019. május 8-ig** a megoldási lapokon várjuk a mesepostán:

Katona József Könyvtár – „TÁLTOSPRÓBA”

6000 kecskemét, Piaristák tere 8.

A megoldási lapokat 2019. április 23-tól tudjátok letölteni a honlapról.